

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

FORSVARSMINISTEREN

15. november 2018

Ministerredegørelse til Beretning om Forsvarets forudsætninger for at løse sine opgaver.

Hermed fremsender jeg min redegørelse til beretning 22/2017 om Forsvarets forudsætninger for at løse sine opgaver. Redegørelsen omhandler de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til.

Statsrevisorerne finder på baggrund af Rigsrevisionen undersøgelse:

“Det er utilfredsstillende, at Forsvarsministeriet ikke har sikret, at fregatter, inspektionsskibe og kampvogne har haft de nødvendige forudsætninger for at leve op til Forsvarets egne mål for en tilfredsstillende opgaveløsning. Mangel på udstyr og besætningsmedlemmer har gjort Forsvaret sårbart og udgør en risiko for Forsvarets løsning af opgaver med beredskab og indsættelse.

Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at Forsvaret, i tilfælde af at beredskabet udløses, generelt vil prioritere at klargøre og indsætte de bedst fungerende enheder.

Statsrevisorerne finder det relevant, at Forsvarsministeriet vil styrke styringen og tilsynet med Forsvarets opgaveløsning.”

Jeg finder det positivt og relevant, at Rigsrevisionen har valgt at udarbejde en beretning om Forsvarets forudsætninger for at løse sine opgaver. Jeg anerkender vigtigheden af styring, herunder at politiske mål omsættes til konkrete opgaver og ind-

satser for Forsvarsministeriets styrelser, og at der følges struktureret op på disse målsætninger. I lyset af den ændrede sikkerhedspolitiske situation og det netop indgåede forsvarsforlig har Forsvarsministeriet derfor også igangsat et arbejde med at styrke den strategiske styring i koncernen.

Jeg noterer mig Rigsrevisionens kritik, men mener at Rigsrevisionens konklusion enkelte steder fremstår upræcis og ikke i tilstrækkeligt omfang afspejler nuancerne i selve beretningen. Det er min opfattelse, at:

- vilkårene for uddannelse løbende er udfordret som følge af bl.a. personel- og materielmangler, og at forudsætningerne for en optimal uddannelse til tider har været mindre tilfredsstillende,
- det på trods heraf fortsat er muligt at opnå et tilfredsstillende uddannelsesniveau for den samlede uddannelsesperiode og dermed være klar til beredskab eller indsættelse, og
- de pågældende kapaciteter i perioden har haft de tilstrækkelige forudsætninger for at løse de konkrete indsættelser og beredskaber tilfredsstillende.

Baggrunden for sidstnævnte opfattelse tager afsæt i den militærfaglige vurdering. Her har chefer fra Forsvaret i samarbejde med operative planlæggere og teknisk personel (eksempelvis mekanikere, som vurderer, hvor lang tid en given reparation af en kampvogn vil tage) løbende vurderet, at fregatterne, inspektionsskibene og kampvognene i den pågældende periode har kunnet leve op til sine indsættelses- og beredskabsforpligtelser.

Nedenfor vil jeg redegøre for mine overvejelser og synspunkter specifikt for de tre kapaciteter, som beretningen vedrører; fregatter, inspektionsskibe og kampvogne.

Fregatter

Rigsrevisionen fremhæver en nedsat operativ evne i fregatkapaciteten, hvilket jeg kan oplyse var i overensstemmelse med den planlagte implementeringstakt i forsvarsaftalen for perioden 2013-2017.

Ad. uddannelse

Jeg noterer mig Rigsrevisionens kritik af, at mangel på besætningsmedlemmer bl.a. har mindsket udbyttet af uddannelsesforløbet for den fregat, der skal overtage NATO beredskabet fra 2018. Jeg bemærker, at den pågældende fregat og besætning blev certificeret med et tilfredsstillende resultat, jf. internationale standarder, til trods for, at forudsætningerne for uddannelsen ikke var optimale i hele perioden op til certificeringen. Jeg kan samtidig oplyse, at Forsvaret løbende foretager en kvalitativ militærfaglig vurdering, støttet af tekniske indikatorer, om fregatternes operative evne ligger på et acceptabelt niveau i forhold til det aftalte varsel og de konkrete opgaver. Det er derfor ikke nødvendigvis problematisk, at en enhed periodisk mangler personel, materiel eller uddannelse, hvis de konkrete opgaver og akti-

viteter ikke kræver det, eller hvis manglende personel, materiel eller uddannelse kan tilvejebringes inden for den aftalte tidsramme i beredskabet.

Ad. beredskab og indsættelse

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen konkluderer, at Forsvaret har haft tilstrækkelige forudsætninger for at løse fregatternes opgaver med indsættelse og beredskab tilfredsstillende. Endvidere bemærker jeg, at *Aftale om styrkelse af Forsvarsministeriets fremtidige opgaveløsning i Arktis* fra december 2016 tilføjer ressourcer til en tredje fregatbesætning, som forventes klar i løbet af 2019.

Inspektionsskibe

Rigsrevisionen konkluderer, at Forsvaret ikke har sikret tilstrækkelige forudsætninger for indsættelserne i Arktis og Nordatlanten. Jeg kan oplyse, at Forsvarets opgaveløsning i Arktis og Nordatlanten ikke alene varetages af inspektionsskibene, som Rigsrevisionens kritik tager udgangspunkt i, men af en bred vifte af Forsvarets kapaciteter, herunder fly, helikoptere, slædepatruljer, inspektionsfartøjer og fremadrettet også lejlighedsvis fregatter.

Ad. uddannelse

Rigsrevisionen konkluderer, at den operative evne for inspektionsskibene i 2016 har præsteret under de opsatte mål i knap halvdelen af øvelserne, og at det skyldtes manglende besætningsmedlemmer eller manglende uddannelse. Jeg tager kritikken til efterretning. Jeg kan oplyse, at Forsvaret har øget prioriteringen for så vidt angår opstilling af komplette besætninger, og at der i den forbindelse naturligt vil være fokus på besætningernes uddannelse. Det vil eksempelvis ske ved, at kursusvirksomhed placeres tidsmæssigt uden for indsættelse i Nordatlanten, en øget anvendelse af personel fra landstrukturen til støtte for indsatte enheder, samt via øget anvendelse af reserven. Endvidere kan det oplyses, at eventuelle vakancer i forbindelse med tjenesteskift søges minimeret gennem en større fokus herpå.

Jeg skal samtidig bemærke, at Rigsrevisionens kritik tager udgangspunkt i konkrete nedslag i Forsvarets registreringssystemer. I min optik bør sådanne nedslag ikke betragtes isoleret, og objektive målinger vedrørende personel eller materiel bør efter min opfattelse altid ses i forhold til de konkrete opgaver, der skal løses, og ikke mindst chefens vurdering af enhedens niveau. Forsvaret har endvidere oplyst mig om, at besætningerne på inspektionsskibene generelt har stor erfaring i at løse de forventede opgaver. Udfald af enkelte øvelsesaktiviteter betyder derfor ikke nødvendigvis, at besætningerne som helhed ikke kan løse de opgaver, der forekommer i operationsområdet.

Ad. indsættelser

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen påpeger, at inspektionsskibene delvist har manglet udstyr og besætningsmedlemmer i forhold til, hvad Forsvaret selv har fastsat som nødvendigt for løsning af opgaver under indsættelse. Rigsrevisionen påpeger bl.a. manglen af et specifikt besætningsmedlem, ligesom beretningen specifikt pe-

ger på indsættelsen i forbindelse med tsunamien i Grønland 2017. Forsvaret har som nævnt skærpet opmærksomheden på at indsætte komplette besætninger. Eksempelvis ved at øge fleksibiliteten for støtte på tværs af besætningerne.

Det er vigtigt at notere sig, at forsvarets opgaveløsning, herunder opgaveløsningen i Arktis yderst sjældent er afhængig af enkeltpersoner, enkeltsystemer eller enkeltkapaciteter. Indsættelsen i det vestlige Grønland under tsunamien i 2017 er et eksempel på, at det på trods af visse besætningsvakancer i den faste besætning samt visse materielmangler var muligt at løse opgaven tilfredsstillende. Havde behovet for opgaveløsningen været anderledes, ville Forsvaret have haft mulighed for at ændre prioriteringen for det pågældende inspektionsskib eller andre af Forsvarets kapaciteter. Jeg er derfor tilfreds med Forsvarets samlede opgaveløsning i Arktis.

Jeg bemærker samtidigt, at inspektionsskibene i undersøgelsesperioden har været til rådighed mellem 719 til 730 sejldøgn årligt, hvilket svarer til en målopfyldelse på 99,5-100 %. Det er i min optik tilfredsstillende, og jeg mener derfor, at inspektionsskibene til trods for visse vakancer i besætningerne har løst de konkrete opgaver i sammenhæng med Forsvarets øvrige kapaciteter tilfredsstillende.

Kampvogne

Forsvaret har ud af den samlede flåde på 38 kampvogne haft til opgave at stille én kampvognsenhed til et NATO-beredskab med kort varsel. Jeg kan oplyse, at Forsvarets kampvogne i 2016 og 2017 ikke har været indsat.

Ad. uddannelse

Jeg noterer mig Rigsrevisionens kritik om, at der i undersøgelsesperioden har været materieludfordringer på Hærens kampvognskapacitet. Jeg kan oplyse, at Forsvaret allerede konstaterede dette i 2015 og i forlængelse heraf gennemførte en række tiltag for at forbedre situationen. Bl.a. øgede Forsvaret antallet af rådige kampvogne fra 34 til 38, forbedrede reservedelssituationen og satte fokus på bemanningen blandt vedligeholdelsespersonellet. På baggrund af oplysninger fra Forsvaret er det min opfattelse, at området er i fortsat bedring, hvilket Rigsrevisionen også konstaterer.

Jeg bemærker, at det på trods af udfordringerne fortsat har været muligt at etablere forudsætninger for en tilfredsstillende uddannelse, da kampvognsenhederne er blevet certificeret, jf. internationale standarder, forud for indtrædelse i beredskabet. Jeg skal afslutningsvis bemærke, at forligskredsen med Aftale på Forsvarsområdet 2018-2023 har afsat yderligere midler til at opgradere kampvognsflåden, hvilket forventes at have en positiv effekt både på den operative effekt og rådigheden over kampvogne til uddannelsesbrug.

Ad. beredskab

Jeg noterer mig Rigsrevisions kritik af, at mange af de 32 kampvogne i Panserbataljonen ikke har været "i køreklar stand" ved den enhed, som varetog beredskabet. For en god ordens skyld skal jeg dog bemærke, at dette ikke nødvendigvis betyder, at et tilstækkeligt antal heraf ikke ville kunne være klar inden for et givent beredskab.

Jeg kan i den sammenhæng oplyse, at Forsvarets materieldriftsstyring gennemføres under hensyntagen til de samlede ressourcer, og at det derfor er normalt, at materiel prioriteres i forhold til de konkrete aktiviteter under indsættelser, beredskab eller uddannelse. Fx kan Forsvaret tildele kampvogne til den enhed, som er under uddannelse, frem for enheden på beredskab, idet personalet i beredskabsenheden allerede er færdiguddannet. Såfremt beredskabet aktiveres, kan beredskabsenheden hurtigt tilføres kampvognene igen, da begge enheder er placeret i Holstebro. Dette er med til at skabe fleksibilitet i anvendelsen af materiellet uden nødvendigvis at gå på kompromis med beredskabsforpligtelserne.

Jeg har tillid til Forsvarets militærfaglige vurdering, hvor chefer i samarbejde med operative planlæggere og teknisk personel løbende har vurderet, at alle kapaciteter i den pågældende periode har levet op til sine indsættelses- og beredskabsforpligtelser.

Forsvarsministeriets videre arbejde med styring

Jeg kan afslutningsvis orientere om, at beretningen samlet set giver anledning til at overveje supplerende tiltag, der kan bibringe styringsmæssig værdi i Forsvarsministeriets fremadrettede arbejde. Der følger heraf en ambition om i højere grad at synliggøre sammenhænge mellem opgaveløsning og den økonomiske ramme, der stilles til rådighed. I lyset heraf og med afsæt i det netop indgåede forsvarsforlig har Forsvarsministeriet derfor igangsat et arbejde med at styrke den strategiske styring af koncernen.

Kopi af denne redegørelse sendes til Rigsrevisionen til orientering.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen